

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огісика
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми: **«ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІМІК У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ»**

Виконала: магістрантка 2 курсу,
групи Ang1-M21z
спеціальності 014 Середня освіта (Мова
і лігература (англійська)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Англійська і зарубіжна
література)
Антецька Віта Андріївна

Керівник: **Главацька О.І.**,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: **Боднарчук Т.В.**,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької мови

Кам'янець-Подільський – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІМІК.....	5
1.1. Суть понять «компетентність», «проектна компетентність» з позиції педагогічної діяльності.....	5
1.2. Формування проектної компетентності майбутнього вчителя.....	17
1.3. Організаційно-педагогічні умови розвитку проектної компетентності.....	38
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БУДУЩОГО ВЧИТЕЛЯ ІМІК.....	54
2.1. Організація та хід дослідно-експериментальної роботи.....	54
2.2. Результати дослідження.....	73
2.3. Обговорення результатів дослідження.....	81
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

На етапі соціально-економічного розвитку країни змінюються вимоги до якості професійної підготовки майбутніх освітян в університеті.

Основним завданням сучасної вищої освіти є досягнення такої якості, за якої випускник не тільки готовий до здійснення професійної діяльності на високому інтелектуальному та творчому рівні, а й має ряд конкурентних переваг порівняно з іншими здобувачами.

Майбутній вчитель після закінчення ВНЗ повинен володіти проектними вміннями та навичками, сучасними технологіями проектування, в тому числі педагогічного, вміти створювати та використовувати проекти у професійній діяльності. Відповідно до освітніх стандартів, проектні компетенції повинні бути сформовані не лише у бакалаврів, а й у магістрів.

Забезпечення модернізації освіти та підвищення її якості пов'язані з розробкою та впровадженням у програми професійної підготовки – педагогічного бакалаврату університету - практико-орієнтованих технологій, використання проектних методів роботи, нових організаційних форм, а також педагогічних кадрів, здатних реалізовувати проектну діяльність у професійній діяльності.

На сучасному етапі модернізації педагогічної системи освіти актуальним стає потенціал компетентнісного, діяльнісного та технологічного опідходів.

Інноваційні світові процеси впливають на систему педагогічної освіти, у тому числі на зміну змісту та технологій підготовки майбутніх педагогів: збільшується обсяг знань, змінюється зміст освіти, пріоритетним виступають практико-орієнтовані — технології навчання формування — проектної компетентності

Використання у процесі професійної педагогічної підготовки майбутніх педагогів практико-орієнтованих технологій дозволяє забезпечити варіативність освітніх програм професійної підготовки та можливості

вибудовування освітнього маршруту, гнучкість у перебудові змісту освіти, з врахування змінних умов ринку праці.

На етапі розвитку системи професійної підготовки майбутніх педагогів проектування є ключовим процесом для всіх суб'єктів освітнього процесу.

Сформована в період навчання в університеті проектна компетентність майбутнього педагога буде сприяти прояву ініціативи та активності для реалізації особистісно-орієнтованого освітнього процесу на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії, розвитку професійної діяльності, яка передбачає усвідомлено проектування професійних функцій для досягнення освітніх результатів учнів відповідно до вимог держстандарту.

Об'єкт дослідження: процес формування проектної компетентності майбутніх педагогів.

Поставлена мета передбачає вирішення низки **задач** :

1. Визначити сутність зрозуміти «компетентність», "проектну компетентність" з позиції педагогічної діяльності;
2. Розглянути методи та умови формування проектної компетентності педагога;
3. Розглянути організаційно-педагогічні умови розвитку проектної компетентності ;

Практичне значення полягає у можливості застосування розроблених вправ відповідно до уроку студентами-практикантами під час проходження практики.

Структура роботи – робота складається з вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

Таким чином, формування проектної компетентності вчителя будь-якого профілю сьогодні продиктовано вимогами освітніх стандартів. На сьогодні визначено сутність, зміст та структуру проектної компетентності педагога. Проектну компетентність вчителя іноземних мов становлять його професійні вміння та особисті якості, що дозволяють йому здійснювати проектну діяльність з іноземних мов у школі. Основними структурними компонентами проектної компетентності вчителя іноземних мов є мотиваційно-особистісна, когнітивна, діяльнісна та рефлексивно-оцінна. Запропонована у дослідженні модель дозволяє успішно формувати усі представлені компоненти проектної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов. Крім того, у процесі вирішення представлених практичних завдань реалізовуватиметься творчий, дослідницький та комунікативний потенціал майбутніх вчителів, які готові працювати з педагогічними інноваціями.

У ході написання цієї роботи отримав підтвердження той факт, що використання проектної методики на уроках іноземної мови є ефективною та доцільною педагогічною технологією. Проектна методика дозволяє розвинути у школярів самостійність, творчі здібності.

Формування багатьох аспектів особистості відбувається на початковому етапі освіти. У зв'язку з цим, підвищується увага до школи як до інституту соціального розвитку та основним з головних завдань сучасної освіти стає формування сміливо і вільно мислячої людини, яка має широкі й глибокі знання, що постійно поповнюються і розширюються.

Однак у сьогоднішній школі відзначається брак уваги до функцій, що розвивають навчальні та творчі здібності особистості. Вирішенням цієї проблеми стає впровадження передових освітніх технологій у сучасний освітній простір. Такий технологією, з погляду, є спосіб проектів.

Метод проектів не лише виступає інноваційною педагогічною технологією навчання та альтернативою традиційній класно-урочній системі, а й є природним компонентом навчального процесу, де вчитель виконує роль помічника, спостерігача, джерела інформації та координатора діяльності учнів, яка ґрунтується цілком і повністю на груповій взаємодії.

Мета дослідження полягала в теоретичному обґрунтуванні, розробці та впровадженні проектної методики у систему навчальних та позанавчальних занять. Ми довели ефективність використання проектної методики для навчання іноземної мови у молодших класах середньої загальноосвітньої школи.

Для досягнення цієї мети ми розглянули різні підходи у розумінні сутності методу проектів; описано сутнісну характеристику методу проектів, класифікацію проектів та вимоги до його застосування; виявлено особливості використання методу проектів; визначено специфіку застосування методу проектів у навчанні англійської мови на початковому етапі навчання; проаналізовано науково-методичну літературу. Для виявлення ефективності цієї педагогічної технології було проведено експеримент, що з трьох етапів.

Проведений експеримент показав, що, незважаючи на думку багатьох методистів, згідно з якою метод проектів найбільш ефективний на старшому ступені навчання, використання проектної методики в роботі з учнями початкової школи також дозволяє досягти високих результатів. За підсумками проведеної роботи ми встановили, що застосування методу проектів для навчання іноземної мови сприяє:

- Стимулювання мотивації учнів на придбання знань;
- кращого запам'ятовування як вивченої, і нещодавно придбаної лексики.

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що поставлені у дослідженні завдання виконані, ціль нами досягнута.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аліксійчук О. С. Проектна діяльність студентів у процесі опанування навчальної дисципліни «Шкільний курс світової художньої культури та методика його викладання» : навчально-метод. посібник / О. С. Аліксійчук, В. В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2009. – 44 с.
2. Арванітопуло Е. Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / Е. Г. Арванітопуло. – Київ, 2006. – 22 с.
3. Великий тлумачний словник сучасноїукраїнської мови / [уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел]. - К.: Ірпінь, ВТФ "Перун", 2001. - 1440 с.
4. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.]; за ред. В. Г Кременя. – Тернопіль : Богдан, 2004. – 384 с.
5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренка. - К.: Лібідь, 1997. - 393 с
6. Гонтаренко І.С. Формування проектної компетентності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами інтернет-ресурсів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ірина Сергівна Гонтаренко. – Х., 2016. – 296 с.
7. Єрмаков І.Г. Проектна діяльність / І.Г.Єрмаков // Енциклопедія освіти; за ред. В. Г. Кременя. - К.: ЮрінкомІнтер, 2008. - С. 717-718.
8. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ / Н. М. Остапенко. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю., 2008. – 330 с.
9. Левківський М.В. Відповідальність у структурі компетентності майбутнього вчителя // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. - 2003. - Випуск 13. - С. 9-12.
10. Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали / Автор. колектив під керівн. Р. Б. Шияна. – Львів : Центр освітньої

політики, 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.mastak.org.ua/overview.html>.

11. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1093 від 11 жовтня 2018 року «Про затвердження змісту дистанційного курсу для підвищення кваліфікації вчителів початкової школи та примірних технічних вимог до нього» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-zmistu-distancijnogo-kursu-dlya-pidvishennyakvalifikaciyi-vchiteliv-pochatkovoyi-shkoli-ta-primirnih-tehnicnih-vimog-do-nogo>.

12. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 17 березня 2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>.

13. Наказ Міністерства освіти і науки України № 923 від 20 серпня 2018 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/1-klas-nysh/nmo-923-nakaz.pdf>.

14. Наказ Міністерства освіти і науки України № 208 від 27 лютого 2018 року «Про організацію та проведення підготовки вчителів іноземних мов, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 навчальному році, закладами післядипломної педагогічної освіти до викладання іноземних мов (англійської, німецької та французької) відповідно до Концепції «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/pro-organizatsiyu-taprovedennya-pidgot-ilovepdf-compressed.pdf>.

15. Нова типова програма «Методика навчання англійської мови» для майбутніх учителів // Спільний проект Британської Ради в Україні та Міністерства освіти і науки України «Шкільний вчитель нового покоління» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ngschoolteacher.wixsite.com/ngscht/core-curriculum>

16. Нова українська школа : poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyiosviti>.
18. Проект програми незалежного тестування для вчителів початкової школи закладів загальної середньої освіти // Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennyproekt-programi-nezalezhnogo-testuvannya-dlyavchiteliv-pochatkovoyi-shkoli-zakladiv-zagalnoyiserednoyi-osviti>.
19. Результати онлайн-опитування «Реформування освіти зсередини : точка зору представників освітянського середовища» // Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/diyalnist/naukovarobota/onlajn-opytuvannya-reformuvannya-osvityzserediny-tochka-zoru-predstavnykiv-osvityanskohoseredovyscha>.
20. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>.
21. Сисоєва С. О. Особистісно орієнтовані технології: метод проектів / С. О. Сисоєва // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - 2002. - Вип. 1. - С. 73-80.
22. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : [учеб. пособ.] / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
23. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти / Укл. О. Я. Савченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/>

osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli.

24. Типова освітня програма початкової освіти / Укл. Р. Б. Шиян [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.

25. Шевцов А. Синергетичні принципи проектування педагогічного процесу як системи / О. Шевцов // Вищаосвіта України. - 2003. - № 2. - С. 115-118.

26. Шамова Т. И. Управление образовательными системами : [учеб. пособ.] для студ. высш. учеб. заведений / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко, Г. Н. Шибанова; [под. ред. Т. И. Шамоной]. – [4-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр «Академия», 2007. – 384 с.

27. Як навчатимуть вчителів іноземних мов, які викладатимуть у перших класах // Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-navchatymut-vchyteliv-inozemnyh-mov-yaki-vykladatymut-u-pershyh-klasah>.

28. Ярошинська О. Проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи як педагогічна проблема. Проблеми підготовки сучасного вчителя. зб. наук. праць/наук. ред. Н. С. Побірченко. Умань: ПП Жовтий О. О., 2014. Вип. 10. С. 110-119.

29. Ярошинська О. Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах освітнього середовища професійної підготовки. Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць/наук. ред. Н. С. Побірченко. Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. Вип. 7. С. 230-235.

30. Bowden JA Competency-Based Education – Neither a Panacea або Pariah / Bowden JA – 2009. – С. 1–18.

31. Health P. Competencies and Learning Objectives / Health P. // Council on Education for Public Health – 2011. – № June – 3. 1–7.

32. Klein-Collins R. Competency-Based Degree Programs в US Postsecondary Credentials для Measurable. Student Learning and Performance / R. Klein-Collins – CAEL, 2012. - 52 с.
33. Knoll M. 300 Jahre lernen am Projekt. Zur Revision unseres Geschichtsbildes / Knoll M. // Pädagogik - 1993. - С. 7-8.
34. Parrott A. Збірник-Based Education: Helping All Kentucky Students Succeed / A. Parrott, D. Cook, J. Higdon, C. Rollins, C. Hudman, L. Young, L. France, M. Wasicko, P. Trotter – Frankfort, 2013. - 16 с.
35. Hutchinson, T. Project English : Teacher's book Text. / T. Hutchinson. Oxford, 1997.- 105, 36 p.: 111.
36. Hutmacher, W. Symposium on "Key competencies for Europe" : General report; Berne, Switzerland, 27-30 March 1996 Text. / Walo Hutmacher ; Council for Cultural Co-operation. Strasbourg : Council f. Cultural Co-Operation 1997. -67 p.
37. Hymes, D. On communicative competence Text. / D. Hymes // Sociolinguistics: selected readings / ed. by John Bernard Pride. . Harmondsworth, 1972. -S. 269-293
38. Klugmann, N. Hallo, Nachbarn! : Roman Text. / Norbert Klugmann. Zürich : Haffman, 1997. - 270 p.
39. Phillips, D. Projects with young learners (Primary resource books) Text. / D. Phillips, S. Burwood, H. Dunford. Oxford : Oxford University Press, 1999. - 152 p.: 111.
40. Reinhard, D. Deutsch als Fremdsprache Projekte im Internet Text. / D. Reinhard. - Stuttgart: Klett, 1998. - 63 p. : 111.
41. Ribe, R. Project work : step by step Text. / R. Ribe, N. Vidal. Oxford : Heinemann, 1997. - 94 p. : 111.
42. Richards, J. K. Dictionary of language teaching and applied linguistics Text. / J. K. Richards, J. Piatt. Harlow : Longman, 1997. - VIII, 423 p.
43. Turkenik, C. Choices : writing projects for students of ESL Text. / C. Turkenik. -Cambridge : Cambridge University Press, 1998. xiv, 226 p. : ill, graph.

44. White, R.W. Motivation Reconsidered : The Concept of Competence Text. / R. W. White // Psychological Review. 1959. - № 66 (5). - P. 297-333.
45. 21st century skills framework // Buck Institute for Education [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.bie.org/object/document/21st_century_Buck_Institute_for_Education_skills_framework.
46. Bell S. Project-based learning for the 21st century : skills for the future / S. Bell // The Clearing House. – 2010. – Vol. 83. – No. 2. – P. 39–43
47. Common European framework of reference for languages : learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. – Strasbourg : Council of Europe, 2018. – 235 p.
48. European portfolio for student teachers of languages : a reflection tool for language teacher education / D. Newby, R. Allan, Anne-Brit. Fenner, B. Jones, H. Komorowska, K. Soghikyan. – Strasbourg : Council of Europe, 2007. – 92 p.
49. European profile for language teacher education : a frame of reference / M. Kelly, M. Grenfel. – Southampton : University of Southampton, 2004. – 47 p.
50. Framework for 21st century learning // P21 – Partnership for 21st century learning [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>.